

Když muži drží slovo...

Nedávno za mnou přišel dospívající syn s otázkou, abych mu vysvětlil podstatu smlouvy mezi dvěma lidmi. Chtěl jsem začít prostou *dohodou*, abych postupně pokračoval k složitějším vzorcům. Stačil jsem pouze vysvětlit, že dohoda je ústní smlouva (to, co si ti dva spolu dohodnou). Přičemž ti dva „dohadující se“ vychází ze základního předpokladu, že oba mluví pravdu, mohou si důvěřovat a tedy se na své „dané slovo“ i vzájemně spolehnout. Ještě jsem dodal, že dříve u nás na Polabí mezi poctivými sedláky platilo, že „slovo dělá muže“. To znamenalo, že když někdo něco slíbil, byť jen ústně, pak to dodržel i za cenu, že by na svém daném slibu třebaš trafil.

Dál jsem se však nedostal, protože syn okamžitě reagoval, že na předvolebních billboardech poslední roky čte různé sliby. A těm rozumí jako určitým dohodám, či smluvním závazkům ze strany kandidátů vůči voličům. Proč tedy ti slibující své sliby, závazky, dohody nedodrží?

Napadlo mě několik odpovědí. Zaprvé: protože v české politice dávno nejsou muži. Nikoli ve smyslu pohlaví, těch je naopak až moc, nýbrž ve smyslu „dodržení slova až do hrdel a statků svých“. Za druhé: protože v české politice neplatí žádná pravidla, natož pravidla základní lidské slušnosti. Za třetí: protože tyto reklamní lži náš volební systém umožňuje a svým charakterem „volné soutěže partají“ v podstatě i podporuje. A na politiku se, žel, zatím nevztahuje zákon o lživé reklamě. Za čtvrté: voliči, nebo alespoň valná většina z nich, chtějí být obelháváni sliby o udržitelných jistotách a přiměřeném blahobytu. Proto jsou ochotni volit i ty, kdo jim slibují nemožné, ba i hloupé věci.

Petr Plaňanský